

dierenartsenpraktijk
tweestromenland

Ontwormen van paarden

Tot enkele jaren geleden werd wereldwijd geadviseerd paarden frequent (elke 6-8 weken) te ontwormen om schade door maag-darmwormen bij het paard te voorkomen. Helaas blijkt dat door deze aanpak maag- en darmwormen zijn ontstaan die ongevoelig zijn voor de meest gebruikte ontwormingsmiddelen. Deze resistente wormen zullen deze resistentie overerven op hun nakomelingen die dus ook resistent zullen zijn. Op deze manier belanden we in een vicieuze cirkel waarbij steeds meer maag-darmwormen ongevoelig zullen worden voor de huidige ontwormingsmiddelen. Dit kan in de toekomst voor grote problemen zorgen.

Het ziet er niet naar uit dat er spoedig nieuwe ontwormingsmiddelen ontwikkeld zullen gaan worden. Daarom zullen we slimmer en gericht moeten ontwormen om wormbesmettingen toch met de huidige ontwormingsmiddelen te kunnen.

Hoe?

Gezonde paarden bouwen in principe zelf een bepaalde mate van afweer op tegen maag-darmwormen, zodat een heel milde wormbesmetting niet zo veel kwaad kan. De nieuwe aanpak tegen maag-darmwormen richt zich op preventieve maatregelen waarbij enkel nog ontwormingsmiddelen worden gebruikt indien er sprake is van een matige tot ernstige wormbesmetting. Andere maatregelen richten zich op een handig gebruik van grasweiden en het vormen van vaste groepen om zo de besmetting van een paard met wormen zoveel mogelijk te voorkomen.

De mate van wormbesmetting is te bepalen door in verse paardenmest te zoeken naar wormeieren en wormen. Dit kunnen wij zelf op de praktijk uitvoeren met behulp van de sedimentatie- flotatie test. Op basis hiervan kunnen we bepalen hoe het gesteld is met de wormbesmettingen van uw paard(en) en kan worden bepaald of behandelen met een ontwormingsmiddelen op dat moment zinvol is en welk ontwormingsmiddel hiervoor het beste gebruikt kan worden.

Op manege- of pensionstallen is het van groot belang een collectief beleid te voeren m.b.t. de ontworming van de paarden. Als elk individueel paard apart wordt behandeld is

Onder de microscoop zien wormeitjes er zo uit.

het niet ondenkbaar dat ook uw paard op een gegeven moment met resistente wormen van een ander paard wordt besmet waartegen ontwormingsmiddelen niet meer werkzaam zijn. Door de ontworming van de paarden collectief aan te pakken is het mogelijk de ontwikkeling van meer ongevoelige wormen een halt toe te roepen. Dit is in het belang van iedere paardeneigenaar!

Aanpak

Het is verstandig om op 3 momenten per jaar mestonderzoek te doen: in het voorjaar (maart-april), in de zomer (juli) en in het najaar (oktober-november).

Dit betekent dat van alle op het bedrijf aanwezige paarden een vers mestmonster onderzocht zal worden op wormeieren die door volwassen wormen worden uitgescheiden in de paardendarm. De zo vers mogelijke mest kan gewoon uit de box worden genomen. Na onderzoek zal blijken of uw paard besmet is met maag-darmwormen en in welke mate. Indien blijkt dat uw paard grote hoeveelheden wormeieren in de mest uitscheidt, zullen we adviseren uw paard te behandelen. Indien blijkt dat het momenteel mee valt met de mate van wormbesmetting bij uw paard adviseren wij nu nog niet te ontwormen. Van paarden van ongeveer dezelfde leeftijd die in een vaste groep staan, kan de mest ook in een zogenaamd mengmonster worden onderzocht. Verzamel dan van alle paarden in de groep ongeveer dezelfde hoeveelheid mest. De mest kan worden verzameld in een grote plastic handschoen of gewoon in een plastic tas die goed wordt dichtgemaakt.

Omdat de paarden in de winter opgestald zullen blijven en de meeste wormen zich onder Nederlandse omstandigheden niet ontwikkelen in de winter, is het pas weer in maart noodzakelijk opnieuw mestonderzoek te doen en eventueel te behandelen. Wel kan het zinvol zijn voornamelijk jonge dieren tot ongeveer 7 jaar leeftijd in januari eenmalig te behandelen met een middel dat Moxidectine bevat. Deze dieren kunnen namelijk besmet zijn met de *bloedworm*, waarvan de larfjes zich in de winter in de darmwand nestelen. Bij mestonderzoek zullen we dan geen wormeitjes vinden, ondanks een besmetting. Idealiter wordt voor deze behandeling een middel gekozen dat ook Praziquantel bevat (Equest Pramox). Dit helpt om ernstige lintworminfecties te voorkomen.

Negatief mestmonster; geen wormen?

Opgemerkt dient te worden dat een negatieve uitslag van het mestmonster (dit betekent dat er weinig/geen wormeieren zijn gevonden in de mest) niet altijd hoeft te betekenen dat er geen sprake is van een wormbesmetting. Alleen volwassen wormen leggen eieren die via de mest worden uitgescheiden. Veel wormmiddelen doden zowel volwassen wormen als larven van deze wormen in de paardendarm. Echter, door opname van nieuwe eieren of larven kan uw paard opnieuw met maag-darmwormen besmet worden. Gemiddeld duurt het zo'n 6-12 weken totdat de opgenomen larven zich hebben ontwikkeld tot nieuwe volwassen wormen die weer eieren leggen die via mestonderzoek aangetoond kunnen worden. Gedurende deze periode zal in de mest geen eieren kunnen worden gevonden, maar kan uw paard wel degelijk weer besmet zijn met wormlarven. Regelmatig mestonderzoek is de enige manier om het verloop van wormbesmettingen bij uw paard goed in kaart te brengen en een adequaat bestrijdingsprogramma op te zetten.

Preventie en behandeling van wormbesmettingen

De belangrijkste aanpak van wormbesmettingen begint bij een goede hygiëne en het doorbreken van de levenscycli van de verschillende wormen. Door de paarden regelmatig te verweiden, tweemaal per week de mest uit het weiland te verwijderen, de boxen regelmatig schoon te maken en de weiden regelmatig te maaien kunt u een hoop problemen voorkomen. Ook verdient het aanbeveling veulens niet te laten grazen in de nabijheid van oudere paarden. Veulens vormen een grote bron van wormbesmettingen voor oudere paarden. Desalniettemin zal het noodzakelijk blijven om zo af en toe te blijven ontwormen met een ontwormingsmiddel.

Een merrie dient na het veulenen zo spoedig mogelijk ontwormd te worden met een middel dat Ivermectine bevat. Het veulen dient op 2 weken leeftijd ontwormd te worden met een middel dat Ivermectine bevat (let op: Moxidectine mag niet worden toegediend aan veulens jonger dan 4 maanden). Op 10 weken moet het veulen worden ontwormd met een middel dat Pyrantel bevat. Dit is om mogelijke spoelworminfecties te bestrijden die vaak alleen nog maar gevoelig zijn voor Pyrantel. Vervolgens dient het veulen op 16 weken leeftijd nogmaals behandeld te worden met een middel dat Ivermectine bevat.

Alle paarden die op de wei lopen dienen gelijktijdig behandeld te worden. Paarden die aan de kudde worden toegevoegd dienen eerst ontwormd te worden voordat ze in de groep komen. Idealiter wordt een week later gecheckt of de ontwormingskuur heeft aangeslagen door de mest op wormeitjes te onderzoeken. Op deze manier wordt voorkomen dat er resistente wormen op het bedrijf worden geïntroduceerd.

Zorg altijd voor een voldoende dosering (een volwassen KWPNer weegt al gauw 650-700kg).

Ontwormingsmiddelen

Er zijn talloze ontwormingsmiddelen op de markt met diverse werkzame stoffen. Wij gebruiken in de praktijk de volgende middelen:

- 1 **Equest Pramox:** bevat Moxidectine en Praziquantel. Deze middelen werken tegen de ingekapselde vorm van de bloedworm en tegen lintworminfecties. Dit middel is uitermate geschikt om jonge paarden tot 6-7 jaar leeftijd in de winter te ontwormen. Dit middel is niet geschikt voor veulens beneden de 4 maanden leeftijd.
- 2 **Equimectin:** bevat Ivermectine en is uitermate geschikt om de meest voorkomende wormbesmettingen te behandelen
- 3 **Equest:** bevat Moxidectine en is uitermate geschikt om de meest voorkomende wormbesmettingen te behandelen. Dit middel is niet geschikt voor veulens beneden de 4 maanden leeftijd.
- 4 **Equimax:** bevat Ivermectine en Praziquantel. Dit middel behandelt zowel de meeste rondworm- als ook lintworminfecties.
- 5 **Strongid-P:** bevat Pyrantel en is geschikt voor de behandeling/preventie van spoelworminfecties bij jonge veulens.

